

ZAKON

O OVERAVANJU POTPISA, RUKOPISA I PREPISA

I. UVODNE ODREDBE

Stvarna nadležnost

Član 1.

Potpis, rukopis i prepis overava javni beležnik, ako zakonom nije drugačije određeno.

Potpis, rukopis i prepis, pored javnog beležnika, može overiti i javnobeležnički pripravnik.

Prepis javne isprave može overiti i njegov izdavalac, shodnom primenom odredaba ovog zakona.

Mesna nadležnost

Član 2.

Za overavanje potpisa, rukopisa i prepisa mesno je nadležan svaki javni beležnik, nezavisno od toga gde se nalazi prebivalište, odnosno boravište lica koje zahteva overavanje, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Princip teritorijalnosti

Član 3.

Potpis, rukopis i prepis overava se u javnobeležničkoj kancelariji.

Potpis i rukopis mogu se overiti izvan javnobeležničke kancelarije ako je podnosiocu isprave zbog starosti ili bolesti teško da pristupi u javnobeležničku kancelariju, ako je to korisno zbog većeg broja podnosilaca isprava čiji se potpisi overavaju povodom istog događaja ili ako za to postoje drugi opravdani razlozi.

Potpis, rukopis i prepis javni beležnik može overiti samo u granicama svog službenog sedišta, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Pravne posledice povrede principa teritorijalnosti

Član 4.

Ako je potpis, rukopis ili prepis bez opravdanog razloga overen izvan javnobeležničke kancelarije ili izvan službenog sedišta javnog beležnika, to nije razlog za nepunovažnost overe, niti klauzuli o overavanju oduzima svojstvo javne isprave.

Ako javni beležnik overi potpis, rukopis ili prepis izvan Republike Srbije, takvo overavanje ne proizvodi pravno dejstvo.

II. OVERAVANJE POTPISA

Klauzula o overavanju potpisa

Član 5.

Overavanjem potpisa javni beležnik potvrđuje da je podnosilac isprave, čiji je identitet prethodno utvrdio, u njegovom prisustvu svojeručno potpisao podnetu ispravu, odnosno da je potpis koji se već nalazi na podnetoj ispravi priznao za svoj.

Potpis se overava tako što se na podnetu ispravu stavlja klauzula o overavanju potpisa, koja sadrži:

- 1) ime i prezime javnog beležnika, naznaku da postupa u svojstvu javnog beležnika i podatke o sedištvu javnog beležnika;
- 2) ime, prezime, datum rođenja i adresu prebivališta podnosioca isprave;
- 3) način na koji je utvrđen identitet podnosioca isprave;
- 4) izjavu javnog beležnika da je podnosilac isprave u njegovom prisustvu potpisao ispravu, odnosno da je u njegovom prisustvu priznao potpis koji se već nalazi na ispravi za svoj;
- 5) datum i čas overavanja potpisa;
- 6) mesto overavanja potpisa, ako se overavanje potpisa vrši izvan javnobeležničke kancelarije;
- 7) broj pod kojim je isprava zavedena u upisnik o overama i potvrdama;
- 8) potpis i pečat javnog beležnika.

Stavljanje klauzule o overavanju potpisa na podnetu ispravu

Član 6.

Klauzula o overavanju potpisa stavlja se na podnetu ispravu štambiljem ili elektromehaničkim uređajem za pisanje teksta desno ili ispod potpisa.

Klauzula o overavanju potpisa može se staviti na posebnu ispravu koja se povezuje s podnetom ispravom jemstvenikom ili na drugi način propisan Javnobeležničkim poslovníkom.

Stavljanje klauzule o overavanju potpisa kada se podneta isprava sastoji od više listova

Član 7.

Ako se podneta isprava sastoji od više listova, javni beležnik povezuje listove, a klauzulu o overavanju potpisa stavlja na poslednju stranicu.

U klauzuli o overavanju potpisa javni beležnik naznačava od koliko listova i stranica se sastoji podneta isprava.

Način povezivanja listova bliže se uređuje Javnobeležničkim poslovníkom.

Utvrđivanje identiteta

Član 8.

Javni beležnik utvrđuje identitet podnosioca isprave, uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument s fotografijom, a ako to nije moguće, saslušanjem dva svedoka identiteta.

Postupanje javnog beležnika prilikom utvrđivanja identiteta bliže se uređuje Javnobeležničkim poslovníkom.

Svedok identiteta

Član 9.

Svedok identiteta može biti svako punoletno lice koje je sposobno da javnom beležniku pruži potrebne podatke o identitetu podnosioca isprave.

Identitet svedoka identiteta javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument s fotografijom.

Pravne posledice nemogućnosti dokazivanja identiteta

Član 10.

Ako podnosilac isprave ne može da dokaže svoj identitet na način predviđen zakonom, javni beležnik odbija da overi ispravu.

Javni beležnik odbija da overi ispravu i ako nakon uvida u podneti službeni dokument, odnosno nakon saslušanja svedoka identiteta nije stekao uverenje da je podnosilac isprave lice za koje se izdaje.

Posebne dužnosti javnog beležnika

Član 11.

Javni beležnik treba da se upozna sa sadržinom podnete isprave samo u meri koja je neophodna za popunjavanje upisnika o overama i potvrdama.

Javni beležnik nije odgovoran za sadržinu podnete isprave, niti je dužan da utvrđuje da li podnosilac ima pravo da potpiše podnetu ispravu.

Izuzetno, javni beležnik je dužan da odbije overavanje potpisa ako je očigledno:

- 1) da postoji razlog za izuzeće javnog beležnika;
- 2) da podneta isprava sadrži pravni posao koji je zabranjen;
- 3) da podneta isprava sadrži pravni posao za koji je kao obavezna propisana forma javnobeležničkog zapisa ili javnobeležničkog potvrđivanja isprave;
- 4) da se overavanjem potpisa pomaže ostvarivanje nedozvoljenih i nepoštenih ciljeva.

Overavanje potpisa kada podnosilac isprave nije u stanju da je pročita

Član 12.

Ako podnosilac isprave usled slabovidosti, nepismenosti ili drugog razloga nije u stanju da čita, isprava mu mora biti pročitana u prisustvu javnog beležnika.

U klauzuli o overavanju potpisa naznačava se da je podnosiocu isprave isprava pročitana u prisustvu javnog beležnika.

Overavanje potpisa kada podnosilac isprave nije u stanju da čuje i čita

Član 13.

Podnosiocu isprave koji nije u stanju da čuje, a usled slabovidosti, nepismenosti ili nekog drugog razloga ne može ni da čita, isprava mora biti pročitana preko sudskog tumača, u prisustvu javnog beležnika.

U klauzuli o overavanju potpisa naznačava se da je podnosiocu isprave isprava pročitana preko tumača u prisustvu javnog beležnika, podaci o tumaču i načinu na koji je utvrđen njegov identitet.

Tumač svojim potpisom i pečatom na ispravi potvrđuje da je podnosiocu isprave verno preneo njenu sadržinu.

Identitet tumača kojeg ne poznaje lično i po imenu javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument s fotografijom.

Overavanje blanko potpisa

Član 14.

Overavanje blanko potpisa nije dozvoljeno.

Izuzetno, javni beležnik može overiti potpis na ispravi čiji pojedini delovi nisu popunjeni ako podnosilac isprave može da pruži okvirne podatke o tome kako bi ti delovi trebalo da budu ispisani i ako dokaže da postoje važni razlozi za overavanje potpisa pre nego što se isprava u celosti popuni.

U klauzuli o overavanju potpisa javni beležnik posebno naznačava:

- 1) koji delovi isprave nisu bili popunjeni u momentu overavanja potpisa;
- 2) okvirne podatke koje je pružio podnosilac isprave o tome kako bi ti delovi isprave trebalo da budu popunjeni;
- 3) razloge zbog kojih je overen potpis na delimično popunjenoj ispravi.

Overavanje potpisa zastupnika

Član 15.

Ako podnosilac isprave potpisuje ispravu u svojstvu zastupnika fizičkog lica ili pravnog lica, javni beležnik može overiti potpis ako prethodno utvrdi da je podnosilac isprave ovlašćen da potpisuje u ime lica koje je označeno na ispravi.

U klauzuli o overavanju potpisa javni beležnik navodi osnov po kojem je podnosilac isprave ovlašćen da je potpiše u ime fizičkog lica ili pravnog lica.

Overavanje rukoznaka

Član 16.

Overavanjem rukoznaka javni beležnik potvrđuje da je podnosilac isprave, čiji je identitet prethodno utvrdio, u njegovom prisustvu stavio na ispravu otisak prsta.

Podnosilac isprave koji nije u stanju da se potpiše stavlja na ispravu otisak kažiprsta desne ruke.

Učesnik koji nema kažiprst desne ruke stavlja na ispravu otisak prvog prsta desne ruke koji ima, i to sledećim redosledom: srednji prst, prstenjak, mali prst i palac, a ako nema desnu šaku onda na ispravu stavlja otisak jednog od prstiju leve ruke po istom redosledu.

U klauzuli o overavanju naznačava se kako je podnosilac isprave stavio svoj rukoznak.

Na overavanje rukoznaka shodno se primenjuju pravila o overavanju potpisa.

Postupak kada podnosilac isprave nije u stanju da stavi rukoznak

Član 17.

Ako podnosilac isprave nije u stanju da stavi rukoznak, u postupku overavanju potpisa moraju da učestvuju dva pozvana svedoka.

Klauzulom o overavanju potpisa javni beležnik potvrđuje da je u njegovom prisustvu jedan od pozvanih svedoka ispisao na ispravi ime i prezime podnosioca isprave, koji je neposredno nakon toga takav potpis priznao za svoj.

U klauzuli o overavanju potpisa javni beležnik naznačava podatke o pozvanim svedocima i načinu na koji je utvrđen njihov identitet.

Pozvani svedok svojeručnim potpisom na ispravi potvrđuje kako su obavljene radnje kojima je prisustvovao.

Pozvani svedok

Član 18.

Pozvani svedok mora biti punoletan, potpuno poslovno sposoban, pismen i mora znati jezik na kojem se sastavlja isprava.

Pozvani svedok ne može biti:

1) lice koje radi u javnobeležničkoj kancelariji ili koje je u službi kod javnog beležnika;

2) lice koje je javnom beležniku, odnosno podnosiocu isprave krvni srodnik u pravoj liniji, pobočni srodnik zaključno sa četvrtim stepenom srodstva, tazbinski srodnik zaključno s drugim stepenom srodstva, srodnik po usvojenju, supružnik, bivši supružnik, vanbračni partner, bivši vanbračni partner, staratelj, bivši staratelj, štićenik ili bivši štićenik;

3) lice na čiji pravni položaj neposredno ili posredno može uticati isprava koja se overava;

4) lice koje je zastupnik, odnosno odgovorno lice u pravnom licu na čiji pravni položaj neposredno ili posredno može uticati isprava koja se overava.

Identitet pozvanog svedoka javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi važeći službeni dokument s fotografijom.

III. OVERAVANJE RUKOPISA

Klauzula o overavanju rukopisa

Član 19.

Overavanjem rukopisa javni beležnik potvrđuje da je podnosilac isprave, čiji je identitet prethodno utvrdio, u njegovom prisustvu svojeručno napisao podnetu ispravu, odnosno da je podnetu ispravu ranije svojeručno napisao.

Podnosiocu isprave koji nije u stanju da vidi, javni beležnik može overiti rukopis samo ako je podnosilac isprave u njegovom prisustvu svojeručno napisao ispravu.

Shodna primena pravila o overavanju potpisa

Član 20.

U pogledu sadržine klauzule o overavanju rukopisa, njenog stavljanja na ispravu, utvrđivanja identiteta podnosioca isprave i ovlašćenja javnog beležnika da odbije overavanje rukopisa shodno se primenjuju pravila o overavanju potpisa.

IV. OVERAVANJE PREPISA I KOPIJA

Klauzula o overavanju prepisa

Član 21.

Overavanjem prepisa javni beležnik potvrđuje da je prepis određene isprave podudaran sa izvornikom ili overenim prepisom isprave (u daljem tekstu: prepisana isprava).

Prepis isprave se overava tako što se na njega stavlja klauzula o overavanju prepisa, koja sadrži:

- 1) ime i prezime javnog beležnika, naznaku da postupa u svojstvu javnog beležnika i podatke o sedištu javnog beležnika;
- 2) izjavu javnog beležnika da je prepis podnete isprave podudaran sa prepisanom ispravom;
- 3) podatke o načinu na koji je sačinjen prepis;
- 4) podatke o načinu na koji je sačinjena prepisana isprava;
- 5) broj stranica od kojih se sastoji prepisana isprava;
- 6) podatke o tome da li su u prepisanoj ispravi neka mesta ispravljena, preinačena, brisana, precrtana, umetnuta ili dodata;
- 7) podatke o tome da li je prepisana isprava pocepana, oštećena ili sumnjiva po svom spoljašnjem obliku;
- 8) datum overavanja prepisa;
- 9) broj pod kojim je isprava zavedena u upisnik o overama i potvrdama;
- 10) potpis i pečat javnog beležnika.

Pretpostavke za overavanje prepisa

Član 22.

Javni beležnik je ovlašćen da overi prepis ako vlada jezikom na kome je isprava napisana i ako mu stranka podnese prepis i prepisanu ispravu.

Pre nego što stavi klauzulu o overavanju prepisa, javni beležnik mora da uporedi prepis sa prepisanom ispravom.

Prepis se mora slagati sa prepisanom ispravom i u pravopisu, interpunkciji i skraćivanju reči.

Shodna primena pravila o overavanju potpisa

Član 23.

U pogledu sadržine klauzule o overavanju prepisa i njenog stavljanja na ispravu shodno se primenjuju pravila o overavanju potpisa.

Overavanje prepisa dela isprave

Član 24.

Javni beležnik može overiti prepis samo jednog dela isprave ili izvod iz neke isprave samo ako je prepis tako sačinjen da se iz njega jasno vidi koji su delovi ostali neprepisani.

Overavanje izvoda iz javnih, trgovačkih i poslovnih knjiga

Član 25.

Overavanjem izvoda iz javne, trgovačke ili poslovne knjige javni beležnik potvrđuje da se izvod u potpunosti slaže sa odgovarajućim stavkama iz izvorne knjige.

Pre nego što overi izvod iz javne, trgovačke ili poslovne knjige javni beležnik je dužan da izvrši uvid u izvornu knjigu.

U klauzuli o overavanju izvoda iz javne, trgovačke ili poslovne knjige javni beležnik naznačava mesto, datum i čas kada je izvršio uvid u knjigu.

Overavanje kopije

Član 26.

Overavanjem kopije javni beležnik potvrđuje da je kopija određene isprave istovetna s kopiranom ispravom.

Istovetnost kopije sa kopiranom ispravom koja je sačinjena na jeziku kojim javni beležnik ne vlada, odnosno koja sadrži crteže, planove, skice ili fotografije, javni beležnik može potvrditi ako je kopiranje obavljeno primenom adekvatnog tehničkog postupka i pod njegovim nadzorom.

Overavanje odštampanog primerka elektronskog dokumenta

Član 27.

Javni beležnik može potvrditi da je odštampani primerak podudaran sa izvornim dokumentom u elektronskoj formi ako je štampanje tog primerka obavljeno primenom adekvatnog tehničkog postupka i pod njegovim nadzorom.

Pre nego što overi štampani primerak elektronskog dokumenta javni beležnik je dužan da ispita da li je upotrebljen kvalifikovani elektronski potpis.

U klauzuli o overavanju mora se javno naznačiti da je reč o odštampanom primerku elektronskog dokumenta.

Overavanje isprava namenjenih za upotrebu u inostranstvu

Član 28.

Ispravu namenjenu za upotrebu u inostranstvu overava osnovni sud u skladu sa propisima kojima se uređuje legalizacija isprava u međunarodnom saobraćaju.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Slučajevi u kojima osnovni sudovi i opštinske uprave zadržavaju nadležnost za poslove overavanja

Član 29.

Javni beležnik je nadležan i za overavanje potpisa, rukopisa i prepisa za koje je posebnim zakonima koji se primenjuju pre stupanja na snagu ovog zakona propisano da ih overava sud, odnosno opštinska uprava.

U gradovima, odnosno opštinama za koje su do dana stupanja na snagu ovog zakona imenovani javni beležnici, potpise, rukopise i prepise mogu da overavaju osnovni sudovi, odnosno opštinske uprave kao povereni posao najduže do 1. marta 2015. godine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u gradovima, odnosno opštinama za koje nisu imenovani javni beležnici, do imenovanja javnih beležnika, potpise, rukopise i prepise će overavati osnovni sudovi, u skladu sa članom 13. st. 3. i 4. Zakona o sedištima i područjima sudova i javnih tužilaštava („Službeni glasnik RS”, broj 101/13), odnosno opštinska uprava kao povereni posao.

Posle stupanja na snagu ovog zakona, sudovi, odnosno opštinske uprave koje su zadržale nadležnost za overavanje potpisa, rukopisa i prepisa, te poslove obavljaju shodnom primenom odredaba ovog zakona i zakona kojim se uređuje javnobeležnička delatnost.

Prestanak važenja zakona i drugih propisa

Član 30.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o overavanju potpisa, rukopisa i prepisa („Službeni glasnik RS”, broj 39/93), čl. 92. i 94. Zakona o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12, 19/13 i 55/14 – dr. zakon) i Uputstvo o obliku i načinu vođenja upisnika i o načinu overavanja potpisa, rukopisa i prepisa („Službeni glasnik RS”, broj 74/93).

Stupanje zakona na snagu

Član 31.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. septembra 2014. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o overavanju potpisa, rukopisa i prepisa sadržan je u članu 97. tačka 17. Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 98/06), prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, druge ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana, ustavnost i zakonitost i postupak pred sudovima i drugim državnim organima.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Važeći Zakon o overavanju potpisa, rukopisa i prepisa („Službeni glasnik RS”, broj 39/93) donet je na osnovu ranijeg Ustava, a u međuvremenu su se promenile mnoge društvene i ekonomske okolnosti. Iz tog razloga bilo je više nego potrebno da se i ovaj zakon definitivno usaglasi sa važećim Ustavom Republike Srbije.

Pored toga, Zakonom o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12, 19/13 i 55/14 – dr. zakon) predviđeno je, između ostalog, da je javni beležnik je ovlašćen da obavlja i poslove sastavljanja, overavanja i izdavanja javne isprave o pravnim poslovima, izjavama i činjenicama na kojima se zasnivaju prava i overava privatne isprave, pa je neophodno doneti novi zakon koji uređuje overu potpisa rukopisa i prepisa, kako bi se obezbedila puna primena Zakona o javnom beležništvu.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Najvažnija novina u odnosu na važeći Zakon o overavanju potpisa, rukopisa i prepisa odnosi se na stvarnu nadležnost za obavljanje ovih poslova. Članom 1. Zakona propisano je da je za overavanje potpisa, rukopisa i prepisa nadležan javni beležnik, umesto važećeg rešenja prema kome su za overavanje nadležni osnovni sudovi ili organi opštinske uprave, koji to obavljaju kao poverene poslove. Time se zakon koji uređuje materiju overe usklađuje sa Zakonom o javnom beležništvu, kojim se u Republici Srbiji uvodi jedna nova pravosudna profesija, a čiji je jedan od najvažnijih poslova upravo overavanje potpisa, rukopisa ili prepisa. Na ovaj način će se doprineti rasterećenju sudova od poslova koji ne predstavljaju suđenje, a da se pritom ne narušava pravna sigurnost, budući da su javni beležnici visokostručna pravna profesija. Zakonom je predviđen izuzetak, koji se ogleda u tome što da prepis javne isprave može overiti i njen izdavalac. Ovaj izuzetak je uveden iz dva razloga. Prvo, ako neko može da izda ispravu, zašto ne bi mogao da overi njen prepis (princip: ko može više, može i manje). Drugo, overavanje prepisa od strane izdavaoca učesnicima u prometu donosi uštedu i novca i vremena jer ne moraju da idu kod javnih beležnika.

Članom 2. Zakona određena je mesna nadležnost za overavanje potpisa rukopisa i prepisa, tako što je predviđeno da ove poslove može obavljati bilo koji javni beležnik, bez obzira na vrstu isprava koje se overavaju, izuzav ako posebnim zakonom nije određeno da pojedine isprave mogu overavati samo javni beležnici sa određene teritorije.

Odredbama čl. 3. i 4. Zakona određuje se da se poslovi overavanja obavljaju u javnobeležničkoj kancelariji, a takođe se propisuju i slučajevi kada se ovi poslovi mogu obavljati van službenih prostorija javnih beležnika, kao i pravne posledice povrede principa teritorijalnosti.

Odredbama Glave II. Zakona – Overavanje potpisa (čl. 5. do 18. Zakona) uređuje se postupak overavanja potpisa.

Odredbama čl. 5. do 7. Zakona propisana je sadržina klauzule o overavanju potpisa, način stavljanja klauzule o overavanju na ispravi, kao i način stavljanja klauzule o overavanju potpisa u slučaju kada se podneta isprava sastoji od više listova.

Članom 8. Zakona propisan je postupak za utvrđivanje identiteta lica čiji se potpis overava. U slučaju da se utvrđivanje identiteta lica ne može utvrditi uvidom u lična dokumenta koja sadrže fotografiju lica, predviđeno je da se utvrđivanje identiteta može izvršiti i saslušanjem dva svedoka identiteta. Način utvrđivanja identiteta svedoka identiteta propisan je članom 9. Zakona.

Članom 10. Zakona predviđeno je da u slučaju nemogućnosti dokazivanja identiteta lica čiji se potpis overava nastupa pravna posledica koja se sastoji u odbijanju javnog beležnika da overi ispravu. Javni beležnik će odbiti da overi ispravu i u slučaju da nakon uvida u podneti službeni dokument, odnosno nakon saslušanja svedoka identiteta, nije stekao uverenje da je podnosilac isprave lice za koje se izdaje.

Članom 11. Zakona normirana je ograničena dužnost javnog beležnika da vrši poslove preventivne pravne zaštite u postupku overavanja potpisa. Za razliku od sastavljanja javnobeležničkog zapisa, koji je po svojoj celokupnoj sadržini javna isprava, kod overavanja potpisa svojstvo javne isprave ima samo klauzula o overavanju, a ostatak dokumenta ima prirodu privatne isprave. Iz tog razloga, prilikom overavanja potpisa dužnost javnog beležnika da pruži preventivnu pravnu zaštitu je ograničena. Pravilo je u dosadašnjem zakonu i u velikom broju stranih pravnih sistema (na primer, § 79. stav 6. austrijskog Zakona o javnom beležništvu – *Notariatsordnung*) da notar, prilikom overe potpisa treba da se upozna sa sadržinom isprave samo u onoj meri koja je potrebna da bi popunio upisnik o overama. Pomenuta odredba austrijskog Zakona eksplicitno predviđa da notar ne odgovara za sadržinu isprave i ovlašćenje potpisnika da je potpiše, kao i da se na overu potpisa ne primenjuje § 34. Zakona (ta odredba zabranjuje notaru da preduzima službene radnje povodom pravnih poslova koji su zabranjeni). Međutim, u uporednom pravu postoje i drugačiji pristupi. Tako § 40. stav 2. nemačkog Zakona o potvrđivanju isprava (*Beurkundungsgesetz*) propisuje da notar treba da ispituje ispravu samo u onoj meri koja je neophodna da bi se utvrdilo da li postoji osnov da odbije službeno radnju. Na taj način nemačko pravo uvodi ograničenu dužnost preventivne zaštite. U ovom predlogu Zakona, predlagač smatra da bi srpsko pravo trebalo da se prikloni nemačkom rešenju. To znači da javni beležnik treba da se upozna sa sadržinom isprave u onoj meri u kojoj je to potrebno radi popunjavanja upisnika o overama i potvrdama i da odbije overavanje potpisa ako pri takvom površnom pregledu stekne saznanja da postoji razlog za njegovo izuzeće, da podneta isprava sadrži pravni posao čije je zaključenje zabranjeno imperativnim propisima, odnosno da isprava sadrži pravni posao za koji je kao obavezna propisana posebna forma, kao i da se overavanjem potpisa potpomaže ostvarivanje nedozvoljenih i nepoštenih ciljeva. Drugim rečima, javni beležnik prilikom overe potpisa ne mora da ispituje ispravu sa onom pažnjom i onako detaljno kako to čini prilikom sačinjavanja javnobeležničkog zapisa. Ali to ne znači da može da propusti svaku overu. Prilikom određivanja domašaja koji ima član 11. ovog Zakona, mora se voditi računa o članu 9. stav 1. Zakona o javnom beležništvu, koji predviđa da je javni beležnik dužan da obavlja svoju delatnost u skladu sa načelom savesnosti i poštenja.

Odredbama čl. 12. i 13. Zakona propisan je način overavanja potpisa u slučaju da lice čiji se potpis overava nije u stanju da čuje ili pročita ispravu na koju stavlja potpis. U tom slučaju se overavanje obavlja uz pomoć tumača, koji svojim

potpisom i pečatom na ispravi potvrđuje da je podnosiocu isprave verno preneo njenu sadržinu.

Odredbom člana 14. Zakona regulisano je pitanje overavanja blanko potpisa. Dok neki pravni sistemi takvu mogućnost ne predviđaju (§ 79. austrijskog Zakona o javnom beležništvu), drugi pravni poreci dozvoljavaju najširu mogućnost overe blanko potpisa. Tako § 40. stav 5. Nemačkog Zakona o potvrđivanju isprava predviđa da notar može overiti blanko potpis ukoliko stranka dokaže da joj je neophodna overa potpisa pre nego što ispiše sadržinu isprave. U nemačkom pravu, overa blanko potpisa je dozvoljena i onda kada stranka kod notara donese prazan papir, s tim što se u klauzuli o overavanju napominje da je reč o blanko potpisu. Stav predlagača Zakona je da srpsko pravo treba da zabrani overavanje potpisa na ispravi čiji pojedini delovi nisu popunjeni (blanko potpis). Međutim, od ovog pravila se može predvideti izuzetak. Javni beležnik može overiti potpis na ispravi čiji pojedini delovi nisu popunjeni ako podnosilac isprave može da pruži okvirne podatke o tome kako bi ti delovi trebalo da budu ispisani i ako dokaže da postoje važni razlozi za overavanje potpisa pre nego što se isprava u celosti popuni, a što je javni beležnik dužan da naznači u klauzuli o overavanju potpisa.

Članom 15. Zakona propisan je način overavanja potpisa u slučaju kada lice potpisuje ispravu u svojstvu zastupnika drugog fizičkog lica ili pravnog lica.

Odredbama čl. 16. do 18. Zakona propisan je postupak overavanja rukoznaka koji se primenjuje u slučaju da lice čiji se potpis overava nije u stanju da se potpiše. U slučaju da podnosilac isprave nije u stanju da stavi rukoznak, u postupku overavanja potpisa obavezno moraju da učestvuju i dva pozvana svedoka, koji moraju da budu punoletna, potpuno poslovno sposobna i pismena lica, kao i da znaju jezik na kome se sastavlja isprava. Takođe su propisani način utvrđivanja identiteta pozvanih svedoka, kao i zabrane da se određena lica ne mogu pojavljivati u svojstvu pozvanih svedoka.

Odredbama Glave III. Zakona – Overavanje rukopisa (čl. 19. i 20. Zakona) uređuje se postupak za overavanje rukopisa. Overavanjem rukopisa javni beležnik potvrđuje da je podnosilac isprave, čiji je identitet prethodno utvrdio, u njegovom prisustvu svojeručno napisao podnetu ispravu, odnosno da je podnetu ispravu ranije svojeručno napisao. Ako podnosilac isprave nije u stanju da vidi, javni beležnik može overiti rukopis samo ako je podnosilac isprave u njegovom prisustvu svojeručno napisao ispravu.

Odredbama Glave IV. Zakona - Overavanje prepisa i kopija (čl. 21. do 28. Zakona) propisan je postupak za overavanje prepisa i kopija.

Članom 21. Zakona propisana je sadržina klauzule o overavanju prepisa. Overavanjem prepisa javni beležnik potvrđuje da je prepis određene isprave podudaran sa izvornikom.

Odredbama čl. 22. do 24. Zakona propisane su pretpostavke za overavanje prepisa, shodna primena pravila o overavanju potpisa i overanje prepisa dela isprave. Javni beležnik je ovlašćen da overi prepis ako poznaje jezik na kome je isprava napisana i ako mu stranka podnese prepis i prepisanu ispravu. Pre nego što stavi klauzulu na ispravu, javni beležnik mora da uporedi prepis sa prepisanom ispravom. Pored toga, javni beležnik može overiti prepis jednog dela isprave ili izvod iz neke isprave samo ako je prepis tako sačinjen da se iz njega jasno vidi koji delovi izvornika su ostali neprepisani.

Članom 25. Zakona propisano je overavanje izvoda iz javnih, trgovačkih i poslovnih knjiga, kojim javni beležnik potvrđuje da se podneti izvod u potpunosti slaže sa odgovarajućim delom iz izvorne knjige. Pre nego što overi izvod, javni beležnik je dužan da izvrši uvid u izvornu knjigu.

Odredbama čl. 26. do 28. Zakona propisan je način overavanja kopija, odštampanog primerka elektronskog dokumenta, kao i način overavanja isprava namenjenih za upotrebu u inostranstvu. U pogledu overavanja isprava namenjenih za upotrebu u inostranstvu, za razliku od nadležnosti za druge overe, propisana je isključiva nadležnost osnovnog suda, budući da je takvo rešenje sadržano u Zakonu o legalizaciji isprava u međunarodnom prometu.

Odredbama Glave V. - Prelazne i završne odredbe (čl. 29. do 31. Zakona), propisana su prelazna rešenja koje se odnose na nadležnost za obavljanje poslova overavanja potpisa, rukopisa i prepisa, prestanak važenja postojećeg Zakona o overavanju potpisa, rukopisa i prepisa, kao i stupanje Zakona na snagu.

Imajući u vidu da, u skladu sa Zakonom o javnom beležništvu, prvih 100 javnih beležnika treba da otpočnu sa radom 1. septembra 2014. godine, članom 29. stav 2. Zakona predviđeno je da u narednom periodu od šest meseci, pored javnih beležnika poslove overavanja i dalje obavljaju osnovni sudovi i opštinska uprava, kako bi se izbegli mogući problemi, koji bi nastali kao posledica prelaska na novu nadležnost za obavljanje ovih poslova. Pored toga, budući da postoji mogućnost da u određenim opštinama u dužem vremenskom periodu ne budu imenovani javni beležnici, stavom 3. člana 29. Zakona predviđeno je da u tim opštinama poslove overavanja obavljaju prijemne kancelarije osnovnih sudova, odnosno opštinske uprave sve do imenovanja javnih beležnika.

Članom 31. Zakona prediđeno je da ovaj zakon stupi na snagu 1. septembra 2014. godine, budući da je za isti dan određen i početak primene Zakona o javnom beležništvu.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva iz budžeta Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se ovaj zakon donese po hitnom postupku, budući da bi nedonošenje zakona po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad državnih i drugih organa i ostvarivanje prava građana, imajući u vidu početak primene Zakona o javnom beležništvu, koji predviđa da određene nadležnosti sudova preuzimaju javni beležnici.